

Beke Sándor Ráduly János

AZ ŐSZ EVANGÉLIUMA

Versfordítások
a román költészetből

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

MŰZSÁK AJÁNDÉKA

Beke Sándor Ráduly János

Az ősz evangéliuma

Sorozatszerkesztő:
Beke Sándor

Beke Sándor Ráduly János

Az ősz evangéliuma

*Versfordítások
a román költészetből*

*Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
Székelyudvarhely 2019*

AZ ERDÉLYI GONDOLAT
SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA

BEKE SÁNDOR (igazgató)
BRAUCH MAGDA
CSEKE GÁBOR
CSEKE PÉTER
CSIRE GABRIELLA
GÁBOR DÉNES
P. BUZOGÁNY ÁRPÁD
PÉNTEK JÁNOS

© Beke Sándor, 2019
© Ráduly János, 2019
© Erdélyi Gondolat Könyvkiadó, 2019

ISBN 978-606-534-094-7

A VIRÁG ÁLMA

*Ráduly János
fordításai*

Mihai Eminescu

(1850—1889)

VÁGY

Jöjj velem, a sűrű erdőn
Hív a forrás, csalogat,
Minket vár a gypszoanyag már
Elrejtőzve lomb alatt.

Jöjj, a két karomba zárlak,
Pihenj meg a mellemen,
Engedd arcodról, fejedről
A fátyolt lefejtenem.

Ülj ölembe, ketten leszünk,
Csupa ketten, senki más,
Göndör hajad telehinti
Virágokkal majd a hárs.

Fehér homlokod ölembe
Hajtod lassan, csöndesen,
S csókra sóvárgó ajakkal
Édes szád megkeresem.

Boldog álmunk lesz, meglátod,
S dal is csendül, ringató,
Messzi forrás, enyhe szellő
Dala lesz az altató.

Megnyugszunk a sűrű erdő
Összhangján elszenderedve,
Míg a hársfa reánk hinti
Virágait rendre — rendre.

(1876)

MIKET SUTTOGSZ OLY TITOKBAN

Miket suttogsz oly titokban,
Édes szavú forrásvíz?
Hullámod a partszegélyről
Lesodort virágot visz.

Viszi, viszi rendületlen
Törtetve a homokon.
A hullám a szép virágot
Hová rejti el, vajon?

Ilyen az én életem is,
Habján virág nem terem,
S vágyamat sem hallgatja meg
Senki sem, de senki sem.

Némán járok, mint egy halott,
Hegy csúpját sem láthatom.
Bús homlokom ráncaiban
Végzetemet hordozom.

Csupán ott, ahol a hársfa
Szép virágja földet ér,
Ajkam csak ott nyílik szóra,
Mit majd szertehord a szél.

Bolond álom, megfáradt szó!
Hull a virág percek alatt,
S tudom, teljesül a vágyam:
Jön a megváltó pillanat!

(1876)

Ó, HÁT MARADJ...

„Ó, hát maradj, maradj velem —
Úgy szeretlek, oly nagyon!
Minden búdat, bánatodat
Én ismerem, én tudom.

Árnyak tömény sötétjében
Herceg vagy te, kiskirály,
Okos szemed tekintete
Vizek mélyén kóricál.

S míg a hullám meg-megcsobban,
S a magas fű meghajol,
Riasztlak, hogy szarvas-csorda
Jár titokban valahol.

Elragad most a varázslat,
Szólsz félhalkan, szelíden,
Csupasz lábod megfűrösztöd
A tó hűvös vizében.

S míg tó tükrén megbámulod
A telehold fényeit,
Az évek perceknek tűnnek,
S századoknak perceid.”

Így beszélt az erdő sátra,
Míg fölöttem remegett —
De én fütyültem szavára,
S egész valóm nevetett.

Most, ha visszatérnék hozzá,
Meg sem ismerném szavát...

Hová tűntél, gyermekkorom,
Erdő sátra, s szép csodák?

(1879)

GYÖNGYHÁZFÉNYŰ TOLLAZATBAN

Tündököl egy galambocska
Gyöngyházfényű tollazatban,
Fejét szárnya alá rejtve
Alszik a szőlőlugasban.

Körös-körül néma csönd van,
Csillagfény a levegőben.
Süket az éj, csak a patak
Fut tova köves medrében.

(1876)

MÉREG ÉS BŰBÁJ

Mérget és bűbájt hord a lelkem,
Fájó mosolyod rabul ejt,
Mert csupa bűbáj nevetésed,
Zöld szemed pedig mérget rejt.

S nem is sejtéd, hogy mennyi fájó
Kínt okoztál a lelkemnek —
A szépségedre mindig van szó,
De arra nincs, mint szeretlek.

(1876)

A TÓ

Erdei tó kéklő vizén
Sárga tavirózsák úsznak.
Fehér hullámokat vetve
Ringatózik a kis csónak.

S én a parton mintha-mintha
Hallgatóznék, mintha várnék,
Hogy nád közül felbukkan Ő,
Kit a két karomba zárnék.

Ugornánk rögvest ladikba
Morajló víz hangja mellett,
Elhagynám a kormányrudat,
Elvetném az evezőket,

Úsznánk ketten elbűvölve,
Szőke holdfény ránk ragyogna —
Remegne lent a víztükör,
Nád közt a szél sóhajtozna!

Ó, de nem jön... foganatja
Nincs a búnak, bánatomnak,
Itt, a kéklő tóvíz mellett,
Melyben tavirózsák úsznak.

(1876)

TENGERPARTI ABLAKÁBAN

Tengerparti ablakában
Királylány ül, csodaszép...
Tenger mélye, tenger mélye
Ringatja szőkeségét.

Halász ül a csónakjában,
Folyton néz, folyton kutat...
Tenger mélye, tenger mélye
Ó, be szép arcot mutat.

„Föl sem néztem a kastélyra,
Mégis szemem könnyet ejt...
Tenger mélye, tenger mélye
Csakhamar magába rejt.”

(1876)

SZÁZ ÁRBOC KÖZÜL

Száz árboc közül, amelyek
Búcsút intenek a partnak,
Roncsaivá hányan lesznek
Viharoknak, hullámoknak?

Madarak közül, amelyek
Nekivágnak száz határnak,
A prédái hányan lesznek
Hullámoknak, viharoknak?

Szerencse s álmok, amelyek
Téged magukkal ragadnak,
Azok is rabjai lesznek
Viharoknak, hullámoknak.

Eszméid, miket nem értnék,
Épp lényegét a dalodnak,
Repdeső szárnyai lesznek
Hullámoknak, viharoknak.

(1880)

ERDŐ KÖZÖTTI ÖSVÉNYEN

Erdő közötti ösvényen
Lányka siet, én utána,
Utolérem s lélegzetem
Elakad, ha nézek rája.

Felszusszanok, s csak azután
Szólok hozzá sóhajtozva,
Ő megremül, messze tekint,
S bár egy szót sem szól az ajka.

De én hozzálépek rögtön
Szép szavakkal és tanáccsal,
Ő egyre a távult nézi,
S védekezik félkarjával.

Derekára fonom kezem,
Ő megremeg, mintha félne,
De magamhoz vonom lassan
Közelebbre, közelebbre.

Engedne is, nem is, aztán
Fejét a vállamra ejti,
S ajkán, lehunyt szemén csókom
Számlálatlan sokezernyi.

Forróbban ölelem átal,
Elakad a szívverésem,
És faggatom: mért szomorú?
S szeret-e úgy, amint régen?

De ő fényben úszó szemmel,
Szűros kedvvel rámtekint:

„Kedves vagy, hát szó sem róla,
Ámde szemtelen megint.”

(1876)

MIKOR JÖSSZ MÁR

Látod, a fecske útra kél,
Pereg a diófalevél,
Deres a szőlő, a határ —
Mikor jössz már, mikor jössz már?

Ó, ülj még egyszer ölembe,
Nézzek két fénylő szemedbe,
Fejem nyugtassam szelíden
A kebleden, a kebleden!

Emlékszel-e, hogy egykoron
Bolyongtunk völgyben, dombokon,
Majd hirtelen fölkaptalak,
S tartottalak, tartottalak?

Sok asszony van még mindenütt,
Kiknek szikrát vet a szemük...
De oly fönséges, milyen te,
Nincs senki se, nincs senki se!

Mikor éj honol lelkemen,
Te földerítéd életem,
Még a csillag sem oly fényes,
Mint te, kedves, mint te, kedves!

Késő ősz van, hull a levél,
Utcán futkos, görgeti szél,

Üres, kopár lett a határ,
Mikor jössz már, mikor jössz már?
(1882–1883)

ERDŐ, MÉRT RINGATÓZOL...

„Erdő, mért ringatózol,
Nem hull eső, nem fúj szél,
Ágad mégis földig ér?”
„Magam mért ne ringatnám,
Közeleg a végóráám!
Nő az éjjel, fogy a napom,
Ritkul már a lombozatom.
Tombol a szél, komor arca
Dalosaim elriasztja.
Oldalamba vág a szél,
Elmúlt a nyár, jön a tél.
Hogyne remegnék, ha már
Délnek tart a sok madár!

Fecskerajok szállnak éppen
Ágaim fölött, az égen,
És velük száll, jaj, repesve,
Minden álmom s a szerencse.
Szállnak egyre, tőlük már
Éjsötét a láthatár,
Csapkodják a szárnyukat,
Eltűnnek egy perc alatt,
S én társtalan maradok,
Senyvedek és hervadok,
Csak a vág, mi bennem ég,
Egyedüli társam még!”

(1883)

NEM FONTOS, HOGY MIT BESZÉLTEK

Nem fontos, hogy mit beszéltek,
Nem dicsérek, nem ócsárlok,
Hencegietek — tőlem fütyöt
S tapsot is hiába vártok.

Ne kérjétek, hogy a táncot
Másnak sípszavára járjam,
Vagyok, hogy az igazságot
Bent a szívben megtaláljam.

(1876)

A KÖLTŐ

Faragjad a rossz rímeket,
Daktílusod galoppoljon,
Falcs gondolatokat vessél
Mázsányi rizsma-papíron,

És ha megpillantsz egy asszonyt,
Hajtsd meg magad minél jobban,
Mikor beszél, bármit is mond,
Nyeld szavait szomjazottan,

Járj mosdatlan, borostásan,
Legyen kopott, vásott ruhád —
Mert ezek mind, együttesen
Költő-voltod elárulják.

(1876)

ÁLMOŚ MÁR A MADÁRSEREG

Álmos már a madársereg,
Fészkek mélyén vernek tanyát,
Lombok között elrejtőznek —
Jó éjszakát!

A forrásvíz sóhajtozik,
Míg a sötét erdő hallgat.
A kerti virág is alszik —
Szép álmokat!

Hattyút ringat a víz tükre,
Sűrű nádasban lepihen.
Angyal őrködön fölötte —
Aludj szépen!

S a varázssos, tünde éjben
Kél már büszkén a holdvilág,
Csupa álom s összhang minden —
Jó éjszakát!

(1883)

AMIÓTA...

Amióta mi ketteskén
Nem csevegtünk, kedvesem,
Úgy tűnik, el is feledtük,
Mily nagy volt a szerelem.

De most lám, itt ülsz előttem,
Édes arcod halovány —
Hadd boruljak térdre újból,
Úgy, mint egykor, hajdanán.

Hadd, hogy sírjak, s csókolgassam
Rég nem látott két kezéd...
Nélkülem hogy tűntek tova,
Kezecskek, a múlt hetek?

(1879)

NAPNYUGTAKOR A KIRÁLYLÁNY

Napnyugtakor a királynő
Sír a kastély ablakában:
Tenger vize
Megcsillan a félhomályban.

Part mentén evez a halász,
Lapátjával egyre csapkod:
Tenger vize
Elringatja a csónakot.

„Két szemem ha mindig csak a
Kastélyt látná, nem is fájna,
Tenger vize
Ha végleg a mélybe zárna.”

(1879)

KÁMADÉVA

Hogy szerelem bánatával
Gyógyítgassam szegény lelkem,
Kámát hívtam éjjel, jöjjön
Kámadéva, hindu isten.

Jött is, édes, büszke gyermek,
Jött is papagáj-lován,

Csalfa mosolyok derültek
Korállszínű ajakán.

Szárnya van, s táskája mélyén
Nyíl helyett virág fakad,
Mérges növény, a nagy Gangesz
Partján szedte azokat.

Íjára tett most egy szálát,
S célzott, épp szíven talált,
És azóta álmatlanul
Sírom át az éjszakát.

Jött, hogy leszámoljon velem.
Büntet mérgezett nyila,
Ő büntet, a kék egek s a
Meddő ábrándok fia.

(1887)

A CSÚCSOKON

A csúcsokon holdfény ragyog,
Zsong az erdő szelíden,
Égerfák közt hirtelen
Fölsír a kürt, búsan zokog.

Egyre halkul, hangját veszti,
Távolabb szól, távolabb,
A szívem bánatosabb,
Édes halálvágy epeszi.

Mért hallgatsz el, mikor vágyam
Bűvölten röpül feléd?
Édes kürt, ó, fogsz-e még
Sírni, mint most, énmiattam?

(1883)

ABLAKOMRA HA ÁG HAJOL...

Ablakomra ha ág hajol,
S kint megreteg a nyárfa,
Mintha te járnál valahol,
S én rád gondolok, várva.

Tó mélyén ha csillag kigyúl,
És tündököl a fénye,
Bánatom lassan elcsitul,
S a fájó gond is véle.

Ha fönt az ég felhőtelen,
S a hold lesüt a földre,
Én újból rád emlékezem,
Csak reád, mindörökre.

(1883)

VÁGYOM RÁD

Vágyom rád, s dalolok lassan, lassan:
Fejemet lehajtom lassan-lassan.
Mégfáradt hangom sírva sírdogál,
Akár a komor szél, lassan-lassan.
Minden vágyamat, fájdalmamat
Legyűrtem magamban lassan-lassan.
Ámor nyila is, az a kegyetlen,
Szívembe fúródott lassan-lassan.
Mérgem most bennem szerteárad...
Megemészti vérem lassan-lassan.
Mit tehetnék, elindulok végül
Szomorú síromhoz lassan-lassan.

(1875–1876)

A VIRÁG ÁLMA

Mikor a sárguló réten
Bús a fülemüle már,
A hervatag völgy ölében
Csöpp ibolya szundikál.

Álma édes aranyálom:
Árnyak közt illat neszez,
Míg a babérfa-ágakon
Hűvös szellő lengedez.

(1869)

VIRÁGÁLOM

Sárgul a rét, bánatos a
Fülemüle éneke,
Tar mezőn hervadt ibolya
Alszik elrévedezve.

Arany álmot lát, csodását:
Illatos, pazar berek,
Hol a babérfa-ágakat
Lengetik a hűs szelek.

(1869)

Tudor Arghezi

(1880—1967)

CINEGE

Cinke, cinke, szép madár,
Mért nem jössz hozzánk is már?
Kószálsz az idegen fákon,
S a szomszédoknál tanyázol.
Nálunk is volt két szép fecske,
Tovatűntek messze-messze.
Tornácom mért mostoha,
Nem bántottalak soha,
De álmatlan éjeken
Várok reád szüntelen,
Fényes nappal, nyáron át,
Halljam csengő muzsikád.
Cinke, cinke, társtalan
Az élet vigasztalan.

Veronica Porumbacu
(1921—1977)

PÁRBESZÉD

Az árnyék elszakad az embertől.
Az ember beszél.
Az árnyék hallgat.
Az ember hahotázik.
Az árnyék csak mosolyog.
Az ember jelentősegteljesen gesztikulál.
Az árnyék cinikusan utánoz.
Az ember meghajol.
Az árnyék szenved.
Az ember hisz.
Az árnyék kételkedik.
Az ember menekül önmagától.
Az árnyék mozdulatlan.

LÁZ

Szeretnék leülni,
a szék elszalad.
Lépnék a kőre,
a kő elporlad.
Pihennék a pázsiton,
a füvek harapnak.
Melegednék a tűznél,
a láng megfagy.
Átkelnék a hídon,
a víz tönkretette.
Le akarok vetkőzni,
lenyúzó a bőrröm.

VÉGSŐ HANGZAT

Kihuny
az utolsó csillag is.
Az ég mellén Nap,
hátán a Hold.

Csönd
mindenütt.

Csak én böngészem tovább
a tücskök feliratos üzenetét.

CIVILIZÁCIÓK

A föld alatt Bizánc.
Bizánc alatt Róma.
Róma alatt Miletosz.
Miletosz alatt...
Két falusi gyerek fogócskát
játszik a romok között.

HÁBORÚ

S a kőcsigák is lehulltak
az éti csigák mellé.

PILLANAT

Veréb ugrál
a ház cserepein —
egyik évszázadból a másikba.

KÉSŐBB

Néha
nyitott szemekkel lebukom
a tengerbe, leszálok a teknőshöz,
esedezem, árulják el
csöndjük titkait.

De a vizet megzavarják
a szavak körül képzett buborékok.

Máskor
eltévedek a hajóroncsok között:
néhány csontszerű fémből
megpróbálom helyreállítani
a foszforeszkáló hajót.

Később — már a parton —
a csillagok megbámulják
reszkető testemet.

ÚJ TEMPLOM LÉPCSŐIN

Havaz.
Sosem láttam még — szólt a márványkő —
ehhez hasonló fehérséget.

IDŐTARTAM

A gyermekláncfű
az oszlop körül szétszórja
pillanatait.

ANNYIRA

Annyira közel voltam saját
életemhez, hogy eldobtam a horgonyt,
oszoljék az élet napokká, évekké.
Most olyan távol vannak, akár a
víz sodorta csónak, melyből még látom
az elsüllyedt szigetet.

TÁVOL

Ha elalszom,
hozzácsapódom
a névtelen sokasághoz.
Mit szólnak majd ehhez
csontjaim,
melyek olyan távol lesznek tőlem,
akár a Hold hideg kőzetei...

ROHANÁS

Meg-megszakadó éjjeli rohanás:
a zavaros színű, borzolt szakállú
kentaur zihálva próbálja
utolérni az utolsót,
még emberhez tartozó csigolyát.

A HÓ IS

...márványkő, mely képes elolvadni.

EMLÉKEK

Ott ez van:
kifordított szemhéjak.
Hagyd őket magukra,
közeledjenek egymáshoz.
Adj nekik időt —
szokják meg a fényt.
Engedd,
hogy feléledjenek.
Túlságosan ne figyelj rájuk —
rád ismerhetnek.
Ne torzítsd el magad —
megijednek.
Ne kérdezz tőlük semmit —
Megsemmisülnek.

Adj időt nekik.

ÚSZOM

Engem a hang többé
nem köt tárgyak nevéhez,
földi dolgokhoz:
úszom
a levegőben
súlytalanul,
megfoghatatlan
pályán.
A katasztrófa
a csontok belsejében van.

GYÖTRŐDÉS

Álmatlanul, csupaszon,
mint kérges fa,
melynek megkárosult részén
harkály kopogtat.

AZ ÖREG

Mit jelentenek számomra a trikók,
a labdák, a bírók, a kapusok?

Valaha én is játszottam
sportpályán.

Ma
közelebb vagyok a mezei füvekhez,
a márciusi tócsákhoz is,
miket fölszippant a Nap.

BÁRMELY

Milyen jó lenne, ha teknőben
kimoshatnám lelkemet a keserűségtől,
mint bármely ruhát,
sok-sok szappannal,
majd kitergetném az udvarra
száradni,
hadd szikkassza, fújja a szél,
legyen boldog,
mert friss lett, tiszta,
mint a vászon,
mely akkor vászon,

ha a sok viseléstől
itt-ott
megritkul a szövete.

ÉVA

Te, erős,
szépséges, szerény
teremtménye a
földnek!
Hagyd,
hogy legyek a lányod,
nővéred, szeretőd,
gyermekeidnek pedig
édesanyja.
Ádám, formálj engem
újjá oldalbordádból!

MÉCSVIRÁG

Merítőkanál égő ujjakkal.

Nichita Stănescu
(1933—1983)

NEMSZAVAK

Ő felém nyújtott egy falevelet, kéz gyanánt.
Én feléje nyújtottam egy kezet, recés falevélként.
Ő felém nyújtott egy ágat, kar gyanánt.
Én feléje nyújtottam a karom, ágként.
Ő felém nyújtott egy fatörzset,
almaként.
Én feléje nyújtottam vállamat,
göcsörtös fatörzsként.
S hallottam, miként gyorsul föl benne a nedv
lűktető vérként. Ő
hallotta, miként lassul bennem a vér, akár a nedv.
Én átjártam őt. Ő
átjárt engem.
Én magányos fa maradtam. Ő
magányos
ember.

AZ ÍRÁS

Korintoszi vagy ion, dór
oszlopvég,
csigavonalas oszlopfő,
amely tartja
a csillagfaragású mennyezetet.

KÖLTEMÉNY

(Éjjeli álmoként)

Éjjeli álmoként lebegsz
a lelkem felett.
Halántékokat, mint egy piros követ,
szívemen nyugtatod,
s várod,
hogy a kész dolgok
nevét
felmondjam neked.
De néma a szájam,
kicsit ferde is, mint a zászlók selyme
szélmentes napokon.
Ó, ne menj el!
Egyetlen mozdulattal
kitépem a szívem,
hogy szárba szökkenjen belőle
a fájdalom,
szárba szökkenjen a nagy férfi-szerelem,
amely tudni fogja neved, csodálatos asszony.

PÁFRÁNYOK

Páfrányok, ó, ti páfrányok! Titeket
zöld tejként felhörpintenek a telek.
Szívjátok engem is magatokba,
leszünk az ég alatt úszó jéghegyek.

Ti most a Canopus csillag
s a Hold mellett vagytok.
Páfrányok, ó, ti páfrányok!
Fagy csontjai, jéghegyek.

ELŐÉRTET

Nem havaz, amikor nagyon hideg van.
Nem esik, amikor nagyon meleg van.
Nem tudsz beszélni, amikor megszületsz.
Nem lesz több új év, amikor meghalsz.

Nem a látásért van a fény.
Nem a mítoszért vannak az istenek!
Nem az időért vannak a csillagok.
Nem a Nemért van a Nem!

Sohasem jössz, mikor vágyom utánad.
Sosem halsz meg,
amikor halálosan gyűlöllek.

FIATALOK

(Képek Franciaországból)

Csókolóznak, ó, csókolóznak a fiatalok,
csókolóznak az utcán, a
kiskocsmában, a karfák mellett,
csókolóznak, mintha mindannyian
vergődő csókok lennének.
Csókolóznak, ó, csókolóznak a
robogó autók között,
a metrómegállóban, a moziban,
az autóbuszban, csókolóznak
reménytelenül, szenvedélyesen,
mintha csókjuk után a nem várt
öregség és a halál következne.
Csókolóznak, csókolóznak a sovány fiatalok,
a nagyon szerelmesek. Annyira soványak,
mintha sosem láttak volna kenyeret.

Annyira szerelmesek, mintha sosem
vennék tudomásul a világ létét.
Csókolóznak, ó, csókolóznak, mintha
sötétben lennének, a legteljesebb sötétben,
mintha senki sem látná őket,
csókolóznak, míg ajkuk szétszakad,
s ha már ajkuk sem lesz,
a fogaikkal csókolóznak,
mert különben nem kelne föl a Nap.

KORA REGGEL

Én nem vagyok egyetlen angyalnak sem a cselédje
s a szárnyuk alatti levegő sem vagyok,
én dal vagyok,
dal,
amelyet egyedül énekelek el.

S eljön majd az ősz is, bájos istennője
arany hársfa-avart tereget a földre,
s eljön majd a tél is, ezüst avart hint,
hópehely-avarját rám hullatja mind,
míg én dal maradok, a ti dalotok,
mit nektek dúdolok.

ÉNEK

(Nem fontos)

Nem fontos, hogy a szó
megfeleljen a lelkiállapotnak,
a nyúl sem kötelező
a természetnek.

Sanchoval összevesztem,
rég elhagyott.
Szomorúan nézem
— lándzsának támaszkodva —
a szélmalmodokat.
Az asszonyok lovakat szülnek —
nyi-ha, micsoda hosszú sikoly Andaluíziában!
Arcunkat — a Győzelmi Ének kedvéért —
bemázoljuk még pirosra,
de a görög nyelvet
már elfelejtettük.

ÉNEK

(Már nem szépít meg)

Már nem szépít meg engem sem a szomorúság,
sem az alkony, sem az éhség,
sem másnak a szíve, sem másnak a fája,
sem az utca, amelyről hiányzol,
sem a lovak, sem a fű,
sem a kövek,
sem a szó magánhangzói,
amelyek
olyan áttetszőek,
mint a kongó űr.

ÉNEK

(Egyszerre megkövült)

Egyszerre megkövült a levegő körülöttem,
kopognak rajta az elejtett szavak,
vörössé válnak, nyúlánkká, gyérré,
talán örökre ilyenek maradnak.

S érzem, miként költözik most belém
a kinti térségből a nehézkedés,
hirtelen szívemre telepszik a világ,
míg testem még mindig csupa repülés.

SZOMORÚ ÉNEK A SZERELEMRŐL

Csak életem szakad meg számomra egyszer,
valamikor.
Csak a fű ismeri a föld ízeit.
Csak vérem vágyik valójában
a szívem után, amikor elhagyja őt.
Magas a levegő, magas vagy te is,
magas a bánatom.
Lesz idő, hogy elpusztulnak a lovak.
Lesz idő, hogy megkopnak a gépek.
Lesz idő, hogy hideg eső hull,
és minden asszony arcodat viseli,
s a te ruhádban jár.
Megjön akkor a nagy, fehér madár is.

ŐSZI ÉLMÉNY

Megjött az ősz, takard be szívemet akármivel,
egy fa árnyékával, akár a tieddel.

Tartok tőle, hogy nem foglak látni téged,
hogy égig érő hegyes szárnyaim nőnek,
hogy idegen szemben rejtőzködöl el,
s eltakar engem örömllevelekkel.

Akkor a kövekhez lépek csöndben,
s a tengerbe fullasztom mind a szavakat.

Fölébresztem majd, s nagy szerelemmé
váltottatom át a holdat.

AZ ŐSZ EVANGÉLIUMAI

A falevelek őszi hullásáról írunk
négy evangéliumot.

Máté így szól:

— A zöld zöldje miatt hull ősszel a falevél.

Márk így kiált fel:

— Az élet súlya alatt, a fogyó élet miatt
hull ősszel a falevél.

Lukács ezt mondja:

— A szeretetlenség, a biztos halál,
a már csak árnyékként élő zöld miatt
hull ősszel a falevél.

János föláll, s megszólal:

— Ősszel nem hullnak le a falevelek,
ősszel csak az ősz hull le,
falevélként hull le ősszel az ősz.

Én állok és ősz van és falevél vagyok
és földre hullok.

ÖNARCKÉP

(Én csupán)

Én csupán
megszólaló
vérfolt vagyok.

DIADALMENET

Apám sírt a kocsi kerekén,
sós könnyei hulltak.
A négy ló,
amely a versenykocsit húzta,
kimúlt a napszúrástól és a csillagfénytől!
Gyalog, fiúk, mondom,
menjünk gyalog!
Hosszú még az út, sok a pillangó, —
saruinkat dobjuk a pillangók után!
Ma lándzsákat eszünk s zászlórongyokat,
amíg megfulladunk!

BEFEJEZÉS-FÉLE

Igazi kezemet nem nyújtom ki.
Vele csak a szavakat érintem meg.
Másképpen a megérintett fa
meglepetten önmagába fordulna,
akár a csiga szarva,
s ponttá merevülne.
Nem nyúlok a székhez sem.
Az is magába fordulna,
s ponttá merevülne.
A barátokat sem érintem meg.
Sem a napot, sem a csillagokat, sem a holdat.
Semmit sem.
Bár gyűlölöm a pontot, Uram,
mégis egy pontban lakozom.

KULCSOK

A csillagokból agyamra hulltak a láncos
kulcsok, telítődtem zörejjel, fájdalommal.
A testem, Uram, vaskulccsá vált,
a rég szolgáló ajtó lakatját
csak úgy érem el,
ha fölemelsz.
Jöjj, te hatalmas,
jöjj, te egyedülálló,
forgass meg a lakatban, bele is törhetsz,
ó, nyisd meg végre az ajtót!
No, nyisd ki már!

A KÚTÁSÓNAK

Ne áss túlságosan mélyre, mondom,
ne áss túlságosan mélyre,
mert eléred az eget,
eléred az eget,
egy másfajta eget, másfajta csillagokat,
mondom,
másfajta eget, másfajta csillagokat,
s ott közöttük egy másfajta földet,
egy másfajta földet.

A TEJÚT

Hatalmas és rettenetes állat
amelynek csorgó vére megalvadt
s azóta hóként hull reánk

Bűnök és harcok színtere volt
a fejünk fölötti
magasság

Ó, a havazás nem egyéb
mint bocsánatkérés
ó, a hideg nem egyéb
mint vezeklés

Nem, nem,
nem bocsátunk meg soha.

KÖNYÖRGÉS

Vezess, Uram, diadalra engem,
hogy legyőzzem ellenségeim,
tulajdon bőrrömet, a korlátokat,
a percek, éveim.

A FELSŐ EMELETEN

Ő egyedül áll a felső emeleten,
édes illata körbelobog,
egyre távolodik a város — hámba fogott
éhező kutyák cibálják tova.

Tegyünk kenyérmorzsát a verebeknek,
elaszott, felszabdalt testünket pedig
helyezzük oda
a néma istenek
ezüst
csőre elé.

Több szánalmat az ébredő csillagoknak,
több megértést
a holdsugárnak,
több hideget a megfagyott köveknek,
és nekem,
nekem — több levegőt.
Még több levegőt!

KÁIN ÉS ÁBEL

Megkoszorúzzuk a csontokat
a testek nimbuszával.
Ez az elsőszülöttet illeti meg.

A másodiknak nem marad egyéb,
csak a lélek ideges
hullámozása.

A másodiknak nem marad egyéb,
csak a szavak
csatározása.

A másodiknak nem marad egyéb,

csak a világ nélküli
világteremtés.

Ő hasonlít, különben egészen hasonlít
az elsőszülötthöz.
Ezért tart tükröt
a kezében.

ESTI MEDITÁCIÓ

Váratlanul megérkezett a szél,
s a fák megdermedtek.
Megálltam. Kigomboltam az inget,
s a szalamiszi csata utáni görög katona
mozdulatával
néztem a sötét eget.
Ha fölugranék, tán úszni tudnék a levegőben.
De csak a szememet hordozom végig
a sötét égen...
Egyszer az égről is többet fogunk tudni.
A nevemet viselő emberek hosszú sora
valahol a csillagokon túl ér véget.
Kinyújtom a kezem, s megérintem a fát.
Egymásra nevetünk,
mintha azt mondanánk,
valóban élünk,
s nem halunk meg végleg
sohasem.

CSOMÓ 26

Egyedül maradtam,
mert megéreztem, hogy te sem szeretsz, —
anyámnak jégkönnyei voltak, —
álltam, vigyorogtam és könnyörögtem neki,
hogy ne sírjon,
de azóta belőle is tél lett a hegyek között.
Felkínáltam magamat a farkasoknak,
de ütődöttek voltak, fáztak nagyon.
Egyetek meg! kiáltottam.
Nem, felelték,
nem eszünk mi fagyott embert!

ANYÁMAT NÉZVE

Minden általam átélt idő
ráhull erre a szeretett asszonyra,
megvilágítja ezt a szeretett asszonyt
az általam átélt idő.
Nem tudom a szemem levenni
erről a szeretett asszonyról.
Azért van a szemem, hogy lássam őt,
ezt a szeretett asszonyt.
Azért van a kezem, hogy öleljem őt,
ezt a szeretett asszonyt.
Hirtelen rájöttem, hogy anyám is látja
ezt a szeretett asszonyt.
Ráhull és ráhavaz az idő
erre a szeretett asszonyra.
Ezt a szeretett asszonyt látva,
anyám zokog.

BICEGTEK A HEGYEK

Az Isten megtapogatta a vándormadarak szárnyait.
Néha kitepelt belőlük
egy-egy tollút.
Írnia, végrendelkeznie kellett,
s most hull a madarak vére a levegőben.

HIEROGLIFA

A hóhullás iránti rajongásom miatt
nem szerettem meg a havat
a hó iránti rajongásom miatt

nem szerettem meg a követ
a kő iránti rajongásom miatt
nem szerettem meg a vizet
a víz iránti rajongásom miatt
nem szerettem meg a tüzet
a láng iránti rajongásom miatt
nem szerettem meg a földet
a föld iránti rajongásom miatt
nem szerettem meg a holtakat
a holtak iránti rajongásom miatt
nem tudlak szeretni, havazás,
de hullasd, hullasd, hullasd mégis
hópihéidet reám!

Marin Sorescu

(1936—1996)

NÉVSOR

Ha megfeledekzem a nevemről,
Találomra mást választok.
János?
Nem rossz. A János szépen hangzik.
Jóraivaló János leszek.
Vagy Gábor?
Ez sincs
Kizárva.
György,
Mihály,
László
(Tudtommal szent is volt közöttük).
Gergely, Sándor, Péter?
Lám, milyen szép nevek,
Szegények...

AZ IDEGEN

Ez a fa büszke lesz rám,
Mert ismert engem,
Vállamra dobott pár falevelet,
Mikor a jobbján elhaladtam.

Ez a felhő büszke lesz rám,
Hogy ismert engem,
Volt, mikor beleburkolóztam,
Megfürödtem, felüdültem,

S a testemet — égőpiros törőronggyal —
Jól végigdörzsölgettem.

S büszke lesz rám ez a ház is,
Ez az utca,
Mező, vár.

Népek egész sokasága
Fogja később bizonygatni,
Mennyire szeretett engem
Minden asszony, minden fa.

Aztán mégis
Meghaltam.
Rettenetes.

A HEGY

Később
A hegy is rácszmélt arra,
Túlságosan magasra nőtt.
Rögtön beszélni kezdett,
Hogy kijavítsa magát.

* * *

Az igazságra rendszerint lassan
Derül fény.
A bomlás, korhadás törvénye szerint
A pusztuló növényzet előbb elsüllyed,
Csak azután tör felszínre a nyersolaj.

A NAP ÚJ MENETRENDJE

Az új nyári idényben
A Nap útvonala a következő:
Pontosan négy órakor belép a mi korunkba,
A bánat—tél—vihár útirány érvényét veszti.
A balesetben vagy fagyban elhullt madaraknak
Kiutalják a temetkezési költséget.

A delta kedvelőinek pót-sugarat
Iktatnak be,
Hogy összekösse a Duna-deltát a Nílus-deltával.

A Nap új menetrendje
Szeptember 23-ig érvényes.
Bezárólag.

MICSODA MELLÉFOGÁS!

Cromwell levágta valaki fejét.
Vagy az övét vágták le?
Micsoda melléfogás
A fejsze élén!

* * *

Amikor pihenni vágyom,
Beteggé teszem magam.
Elgondolhatjátok,
Milyen nagybeteg leszek
Holtan.

PASZTELL-FÉLE

Sétálunk
Ketten egy mágneses mezőn,
Akár egy meseszőnyegen,
Amely folyton követ minket.

Itt minden más,
Mint odakint,
A fák gyökerének tolla van,
S a szárnyaló madár fejében
Mi vagyunk a gondolat.

VOKALIZÁLÁS

A könnyek
Alig fakadó szivárgásként
Futnak le
Az arcokon.

Ők a szemek
Igazságai.
A szemek vokalizálnak.

MINDIG ÉJSZAKA

Utol kell érünk a denevéreket,
Nem madarak, nem is más állatok,
Inkább kozmonauták.

A jövő hírnökei mindig
Éjszaka,
Maga a jövő is éjszaka érkezik.

A KÖNNY

Folyton egy könnyet sírok,
Lehullni sehogy sem akar,
Bárhogy erőltetem.

Kínozt,
Mintha születő jégcsap lenne.
Szemhéjamon
A föld kihűl,
Gyarapszik az északi jégtakaró.
Ó, északi szemhéjam.

ÉK ALAKBAN

Fönt az égen, ék alakban
Darvak szállnak,
Paraszt-szonettek.

Gheorghe Tomozei

(1936—1997)

A BOLDOGSÁG MADARA

Miért a boldogság madara? Miért
épp madár és nem zsiráf, kutya,
akár — teszem azt — a boldogság elefántja?

Elefántot mondtam, de miért ne hozhatna
boldogságot — például az alkonytól —
a dinoszaurusz vagy a brontosaurusz?

S miért fontos épp szárnyas élőlény,
hát nem cipelhetné hátán
féreg vagy fenevad?

Végül is mi a boldogság madara?
Sas
vagy kolibri?

KÖLTÉSZET

Olyan pohárból iszom,
amely tele
szomjúsággal...

AZ ÖREGSÉG JELE

Az utolsó jobb kezemmel
írok
neked!

INKA

Mellettem vagy. Otthonos lettél a
véremben, tudom hallgatásaidat,
csak a nekem szóló leveleket írod
inka betűkkel...

A KESZTYŰ

... A hó kesztyű, amellyel megkeresed
a számat...

MÉRET

...És
tán könnycsepp is
lehetek
természetes
nagyságban...

KÖVETKEZMÉNY

Amíg a holdat bámulod,
az űrhajós bakancs-patkója
szádba
hull...

HIDEG

Finis.
Fű alól kihantolt szonett
fogsora.

Túl gyorsan
éltem?
Túl lassan haltam meg?

VÉLEMÉNY

A fogaiddal érzékelsz,
látsz a halántékokkal,
hajaddal pedig
felejtessz...

ÁLLAPOT

...S megtörténik,
hogy a búzabirodalomban,
a kenyér palotája mellett
nyomorult, éhező falu vagyok.

MONDÁSOK

A tavaszt visszahozták,
a nyarat kipofozták,
az őszt helyreállították,
a tél olyan, amilyen volt...

MOZDULAT

Ajkaimmal
a neveden járok,
akár egy falevél
hátgerincén.

Ana Blandiana

(1942—)

DOMBOK

Dombok, erdőborította édes gömbök,
Félig a földbe elrejtőztetek,
Hogy még a holtak is tudjanak örülni,
Milyen lágyan hajló a gerincetek.

Lehet, hogy egy halott épp úgy áll, mint én most,
Hallgatja, az öröklét mint gyógyít, orvosol,
Emlékezik régi, elmúlt életekre,
S titeket csodálva, halkan így dalol:

Dombok, erdőborította édes gömbök,
Félig a légben elrejtőztetek,
Hogy a szőlősök is tudjanak örülni,
Milyen nagy és szelíd a lelketek...

ÉNEK

Hagyd meg, ősz, a fákat zölden,
Adom inkább két szemem.
A sárga fák térdre hullva
Sírtak tegnap a szélben.

Hagyd szelédnek, ősz, az eget,
Sújts inkább homlokomra.
Ma éjszaka megpróbált már
Széthullni az ég alja.

Hagyd meg, ősz, a madarakat,
Lépteimet űzd tova.
Reggel újra zeng a légben
A pacsirták víg dala.

Hagyd meg, ősz, a gyümölcsöket,
A fűvet meg a gólyát,
Hagyd ébren a medvéket,
S fénylőnek minden órát.

Hagyd meg, ősz, a nappalokat,
S ne ködösítsd a Napot.
Jöjj bármikor, esteledvén
Rám borítsd az alkonyod.

KI NEVEZTE EL

Ki nevezte el
Aranylónak
A sárga fák káprázatos
Lombszínét,
Ezt az élet-halál közti
Senki-hazát,
Amely most diadalt ül,
Ezt a nagy-nagy boldogságot,
Hogy a föld is
Aranyfénybe
Öltözik,
Amely szűzi,
Amely tiszta
Illat-szemérmertlenség?
Ki próbálta megnevezni
A hótiszta és a mély
Névtelenséget,

Amely felé mindannyian
— Szőlőfürtök
És hóbertos, vézna fák közt —
Haladunk,
Mi, akik a reménységre
Már méltatlanok vagyunk?
Hallgassatok!
Figyeljétek, hallgassátok,
Mint suttognak szikkadt fényben
A füvek —
Ők sem merik megnevezni
A lomboknak ezt a végső
Királyságát.

ÉDES ZŰRZAVAR

A ruháidat viselem,
Testem megbámulja
A rá szabott ruhadarabokat,
A ruhák is csodálkoznak
Gyors visszajövedelen —

Édes zűrzavar ez,
Megőrzi évszázadtól évszázadig
A csonthéjas magot.
Ruháidban járok az utcán, ahol te még hittél.
Tedd, hogy én is higgyek,
Lobbantson lángra a fényed,
Önállósultan libegjenek a ruhák,
Mikor a varratokban megtalálják
Az évszázadtól évszázadig megmaradó
Mag csillogását.

FÖNN A HEGYEN

Fönn a hegyen, felhők között bujkál a ház,
El-eltűnik, aztán újra megjelenik.
Ki takarja gyáva pajzsok közé folyton,
Majd elhagyja hirtelen?

Martalékul ki dobja a szemünk elé,
S ki áldozza neki föl tekintetünk?
Megbabonázottak vagyunk, kétes isten
Könnye játszadoz velünk.

Vagy talán egy más életből kísért felénk,
Képzeltetés csak, rejtelem?
Élünk tovább, s azért élünk, hogy láthassuk,
Ott van a ház a hegyen...

MIÉRT?

Mért nem zavarodik össze minden?
Mért nem takarja be
Csillogó bőrét a föld prémekkel?
Mért nem sarjad a zsenge fű
A bozontos erdők forró hátán?
Mért nem nő a fáknak szárnya,
S a madaraknak gyökere?
Mért nem csivitelnek boldogan
A folyóparti kavicsok?
Vajon, én mért nem tudok gyűlölni?
Miért?
— Ó, Uram, mennyire fáraszt ez a gyermek,
Sóhajt az angyal.

ÚGY VOLNA JÓ

Úgy volna jó, ha öregén születnénk,
Tele bölcsességgel,
S mi jelölnénk ki sorsunkat a világban,
Tudnunk kellene, melyik út hová vezet,
Hogy könnyedén, felelőtlen indulhassunk bármerre.
S útközben fiatalodnánk, egyre csak fiatalodnánk,
Hogy éretten, jó erőben jussunk el az alkotáshoz,
Amelyen túl, már kamaszként, szerelemre gyúlna szívünk,
S ahogy fiaink születnek, mi gyermekké változnánk át,
Öregebbek ők lennének, a fiaink,
Ők tanítnának beszélni, ringatnának, hogy aludjunk,
És mi összezsugorodnánk, olyan aprók lennénk lassan,
Mint szőlőnek, mint borsónak, mint búzának a szeme...

A FÖLD BÖLCSESSÉGE

Nehéz, lomha és türelmes a mi földünk,
Ha megbántod, ő megérzi, de csak hallgat,
Néha — mivel súlyos nagyon — mozdulatlanságba réved,
Tud beszélni, de csak egyszer-kétszer ha szól száz év alatt.

Tudjuk, hogy létezik teste, s nagy, hatalmas,
Tudjuk, hogy megsegít minket, amikor eltévedünk,
Azt is tudjuk, halhatatlan, mert keblére
Mi bármikor — gyermekeként — újból visszatérhetünk.

S mikor köztünk a levegő meleg lesz és selyempuha,
S nem fogunk egymástól félni, nem gyötör többet a szél,
Tudni fogjuk, ő szól hozzánk,
A föld bölcsessége beszél.

AZ APA

Nem én határozok.
Az atomokból homokszemek lesznek,
A homokszemekből apró kövek,
Az apró kövek betűkké válnak,
A betűk kicsíráznak, rügyeket hajtnak,
Szavakat teremnek,
A szavak állatokká válnak, párosulnak,
Utódot szülnek.
Nem én határozok.
Ha teherbe esett szót látok,
Sosem tudom,
Ki az apa.

EZ A LEBEGÉS

Mi más lehet a boldogság,
Ha nem épp a lebegés
A gyümölcsök és a falevelek között,
A szuttogó almák birodalmában,
Ott, ahol véget ér az élet,
De még a halál várat magára,
Ahol a vágy még olyan tiszta,
Mint az alkoholoról álmodó szilvák illata,
És olyan egyszerű, akár a füst vagy
a száraz fű?
Mi más lehet a boldogság,
Hacsak nem az,
Hogy elalszol könnyedén,
Várván a véget,
Szeptemberben,
Az egyik ligetben?

FALUMBAN, AHOVÁ VISSZATÉREK

Falumban, ahová visszatérek,
Kakukkos órák ölik az időt,
És nagy-nagy darab hallgatások
Hevernek az út porában, összetörten.
A mánusok szorgalmasan forgolódnak,
Mutatják, mi láthatatlan.
Lám, az órák
Múlttá váltak,
Mánusaik forognak még kitartóan,
S előbukkan, kétkedően,
A kakukk is,
Világvége-hírét jelzi, dalolva.

MALOM MELLET TÓVÍZ

Malom mellett a tóvíz fénylő lepelt,
Smaragd-ékes, zöldes selymet vesz magára,
A merev malomkerék is zöld szőrmébe öltözködik,
Hogy melegben s puhán legyen, s csillapodjék árvasága.

Hogyha csónakázni akarsz, hosszú kezek tartnak fogva,
S ártó gőzök szédítik a tüdődet,
Míg a békák ünnepélyes gyász-szertartást tartnak titkon
A megkopott és elhagyott oltárán a kenyérnek.

És nincsen egy évszázada, hogy láthattam elámulva,
A gyermekek, mintha téli hó lett volna, úgy játszottak
a lisztben,
Választottam a seregből egy tiszta fehér leánykát,
Hogy felnőjön, s majd az anyám ő legyen.

MIÉRT

Miért álmodik a gyümölcs szeszekről,
S átható illatról a fű, míg él,
Mikor a fény oly lágy tud lenni,
Hogy elmúlásra ösztökél?

Miért menekül a darusereg
Oly vért izzadva, makacsul,
Mikor csöndben is lehet várni,
Hogy könnyedén, mint a felhő, szertehullj?

Miért bújnak a méhek kaptárba,
S a virág mért hullatja magvait,
Mikor az ősz olyan jó hozzánk,
Hogy a halálra megtanít?

TÉLEN A CSILLAGOK

Télien olyan távol
Vannak a csillagok,
Hogy egyedül, árván,
Nem is láthatod.

Télien a tenger is
Annyira idegen,
Nem illik már hozzá
Egyetlen folyó sem.

Télien a halottak
Olyan hidegek,
Hogy bolygónk félgömbje
Folyton didereg.

*MIKOR PIHEN
A SZÁZAD*

*Beke Sándor
fordításai*

Virgil Carianopol
(1908—1984)

FÖLJEGYZÉS

Igaz,
Én nem vagyok az, akit várnak.
Én nem veszem hátamra a hegyeket,
Hogy Velük magányba vonuljak.
Nincs időm számolgatni az éveket,
Vállamra nem veszem a Hold sarlóját.
Nem teszem tenyerembe a Napot,
Az eget nem dobom a kutyáknak.
Akár egy ködös napon,
Végigvonulok az életben.
Ifjúságom utcáján
Elolvadnak a hóemberek.
Nem rántom le helyéről az égboltot,
Hogy az éj hajában csillagokat keressek.
Én nem vagyok kenyeret teremtő,
Nem ébredek kezemben hajnalokkal.
Én nem vagyok kereszten meghaló próféta,
Nincs mondanivalóm, nincs kiutam.
De ez a lélek hajában a szivárvány kígyóival,
Ez a szomszédágtól megkínzott lélek,
Türelmesen várva,
Akár egy ökörszem a keblemen,
Sót és kenyeret terem
A jövő óriásainak.

NÉZZ

nézz.

ismered-e te ugyanazoknak a kezeknek szomorúságát
ugyanannak a csóknak az árát
vagy a gondolatokat akár az egyenruhás embereket?
végigtutajoztam
az éjszakákat a maga ékszereivel
s végigsétáltam tekinteted bundáján
a kartonvékony reggeleken.
minden kapunál megálltam
s úgy kívántam a simogatások gyapjúkiáltásait.
megismertem azt a nőt aki megcsalt
a szavak farkasbőrével
a nőt aki
minden ujjával megcsalt
de mindent túléltem
akár egy gyilkosságot
mert ki tudja
lehet a lepkék a königsbergi szomorú havazásokból
valamit mégis magukban hordoznak
s lehet a villámgyors sasoknak is közös a vonásuk
a dantzigban váltó gyorsvonatokkal.

ANYÁM

Ugyanúgy maradt, szomorún,
S addig sírt, míg zsebkendőjébe hulltak szemei;
Megfeketedtek ujjain az évek és a gyűrűk,
Mintha széttépték volna türelmetlenkedések, keselyűk.
Haját mindenféle szél borzolja,
De hófehértége sosem olvad el.

Orcái olyanok lettek, mint az októberi szőlőskertek,
Múltjában már csak az emlékek járnak, s a szellemek.

Mikor távol vagyunk tőle, ki tudja, merre,
Szívével megtalál minket bűvőhelyeinken...
Mindhárman, ha hazatérünk hozzá,
Menyei lesznek a falu lányai, s a dojnák.
Egyedüllétében, télen, fülbevalói csöndet hullatnak,
S ha a világban járunk,
valahol túl az Olton, szánok csöngettyűit hallja.

EMLÉKSZEL-E, AZ ERDŐ UTÁNUNK KIBÁLT?

emlékszel-e, az erdő utánunk kiabált?
emlékszel-e a darvak lámparepülésére?
emlékszel-e, mikor a párnákról leráztad az álmokat?
emlékszel-e, mikor a város megmutatta mellét,
akár egy sebet?
emlékszel-e arra a havazásra egy orosz énekben?
emlékszel-e, mikor a remények úgy robbantak fel,
akár hidak a levegőben?

emlékszel-e a más századba kinyílt ajtókra?
emlékszel-e arra a tavaszra, mely a kardját
szívünkbe szúrta?

szerelmem, hol vannak azok a fák,
amelyeknek dojnái vállainkra borulnak?
vajon milyen kezek törlik majd le a port
ennek a költeménynek a padjáról?

Eugen Jebeleanu

(1911—1991)

LECKE

Meg kell tanulnom, hogy kell meghalni,
mert élni az ember tudja, miként kell,
meg kell tanulnom az énekbe eltűnő madaraktól,
a rózsába lecsúszó égtől,
s a pataktól, mely gondtalanul elvész
a halak pénzein.

BIZONYTALANSÁG

Viselt bakancs a testem.
„Mintha még tartana” — sottogom.
Átmegyek az esőtől ringatott erdőn,
S az esőtől átázik bakancsom.

Maria Banuş
(1914—1999)

AZ EGYETLEN CSODA

az volt az egyetlen csoda
hogy parányi tested
egy évszázadig pislákol
őrködött
s takarni tudta
a szakadék száját

TALÁLKOZÁS, AZUTÁN

— Apja kislánya, mi van kacsóidon?

— Vér van, édesapám. Játsoztam.
Megöltek. Öltöm.

— Milyen csúnya játék.

Nina Cassian
(1924—2014)

HELYÁTADÁS ÖREGEKNEK ÉS BETEGEKNEK

Állva utaztam
és mégis, senki föl nem ajánlotta helyét nekem,
pedig legalább ezer évvel voltam öregebb, mint ők,
és egyszerre három betegség jelét
is láthatták rajtam:
a Gögöt, az Egyedülletet és a Művészetet.

REPETITIO

Egy fűszál,
egy megfeszült fűszál,
egy merev fűszál, akár egy szempilla,
egy fűszál bejárja a földet
pusztaságát megédesítve,
egy fűszál megszámlolja évszakaimat,
egyenként,
négyesével,
és várja, hogy lassan
egy fűszál legyek, egy fűszál.

Aurel Rău

(1930—)

EGY NYÁRBÓL

Hallgattuk a források bölcsekedését,
És kedves voltál nekem nagyon.
— Nézd, zuhan a Hold! — kiáltották.
S te félreléptél. És hallottuk, ahogyan lezuhant.
S most, hogy a vízbe hullt,
Lángjaiba öltöztetett.

S te kacagtál,
S a források filozofáltak,
S te nagyon kedves voltál nekem.

MEGOLDÁS

Apám még földet szánt.
Juhokat tenyészt,
s felmegy a késő éjszakába
az égbe, az ágak közé, hogy leszüretelje
a dér ütötte almákat. Fát vág a téli erdőben
és látja a nyugodt léptű medvéket, őzeket
és szarvasokat.
S ha néha hazatérek,
Sokáig
 mellettem ül
 a csendben
 előkelőn
és mintha idegen.

IKONOSZTÁZ

Látom miként a szent
kezével saját magát
kiveszi az ikonból.

Látom miként Keresztelő János
rubinok között viszi a fejét
egy tálcán.

Nichita Stănescu
(1933—1983)

A VERS

A vers a könnyező szem.
A váll, amelyik sír,
a síró váll szeme.
A síró kéz,
a könnyező kéz szeme.
Ő a síró tövis,
a síró talp szeme.
Ó, barátaim,
a vers nem könnycsepp,
ő maga a sírás,
egy fél nem talált szem sírása,
annak a szemnek a könnye,
akinek szépnek
s boldognak kell lennie.

AZ IMA

Bocsáss meg és segíts
és töröld le a szemem
és fordítsd el arcom
a dolgok láthatatlan kezdete felé.

Bocsáss meg és segíts
és mosd meg a szívemet
és a gőzt a lelkemből
töltsd ujjaid közé.

Bocsáss meg és segíts
és fordítsd le rólam

legújabb testemet
mely szétzúzza régi termetem.

Bocsáss meg és segíts
És emeld le rólam
Azt a fekete angyalt
Mely elszenvedte e jellemet.

JEL

Lassan! Menjete lassan!
Nem látjátok? A kő elfáradt.
Alszik. Istenem, alszik.
A kő nagyon elfáradt.
Vezessétek el a lovakat!
S te, mit csinálsz ott...
Veled beszélek! Légy figyelmes!
Igen nagy robajjal érkezik ez a napkelte.
A kő elfáradt.
Hallgasson el a felkelő Hold!
Vigyázzatok, legyetek csendben.
Hallgassatok —
A kő elfáradt.

ÖNARCKÉP

Én nem vagyok más,
csak egy beszélő
vérfolt.

(1935—)

FÜST

Szeletelhető füst van a megyei könyvtárban!
Lehet, hogy Homérosz, Akhilleusz, Heléna,
Odüsszeusz,
Shakespeare, Caesar, Kleopátra
Dohányt isznak
És nem jutnak közös nevezőre.
Lehet, hogy ez egy félévi kollokvium
A tengeri és folyami közlekedésről,
A történelemről és a prostitúcióról,
Hogy ilyen füst van a megyei könyvtárban.

A PELIKÁNOK

Mintha szél hozta volna őket
megérkeztek a pelikánok
Mintha felhőkön utaztak volna
megérkeztek a pelikánok
De a felhők nem látszanak
Többé a szél sem fúj
Csupán a pelikánok repülnek
felénk fehérén
akár egy új ébredés

Ion Iovan

(1937—)

A NAGY MOZDONYOK TARTOMÁNYA

Így telnek el az életbevágó gyermekkorok —
döglött lovak piros háztetők
mint lószerszámok
poros országúton
csiholással tűz gerjed
az ágak lassan elégnék
az égen
már csak verébsávok
füstölögnek. Térjél vissza
a forró aszfaltra s hagyd ott a bársonyszőnyeget
a nagy mozdonyok tartományán.
Dobhártya rezgés dobhártya
rezgés dobhártya
rezgés.
Megremegnek a térben a tárgyak
a vasbeton lemeztől.

Nicolae Stoie
(1940—2017)

ITT

Itt minden szilvafa, mogyorófa
Egy tapasztalt és jó tanítómester:
Megtanuljuk az eső ábécéjét,
Kívülről megtanuljuk a bárányok nyelvét,
A kecskék nyelvét, s a kakukk nyelvét;
A diófa zöld gyökere alatt
A diófa szívéig ásunk,
Ahonnan rigók és kakukkok hívnak.

Nicolae Prelipceanu
(1942—)

MARAD A CSEND

széttépsz még egy papírt elrobog még egy vonat
a rokkantak s a szivarcsikkek fölött
az őszi nap aranyesője
a múlt fejére hull

még vársz gondolkozol majd megadod magad
a lassan meghaló
régi leveleknek

ki mondja meg neked hogy mindezek
nem léteznek
ki kérdezzen meg téged
hogy én mit hiszek róluk

a hallgatás fészket rak
a rokkantak s a nyárfalevelek között
s csak annyit mondasz
az élet eltelik
a csend marad

MOST

Most a mi sorunk jön
a mindeniké
állj mellettem és ne moccanj
olyan lesz mint egy tengeri szellő
olyan lesz mint köd a hegyeken
eltűnésem a te eltűnése

NOVEMBERI CSÓNAK

Nem történt semmi azon a szomorú
vasárnapon
Mint abban a novemberi csónakon

melybe beleültünk

el akarom felejteni a város utcáit
kitárt szemekkel
csak te vagy a végtelenben

távolodik a csónak
vitorlák helyett
lelkeinkkel

A PITEŠTI-I ÁLLOMÁSON

Egy őszi nap ismét visszajövök
a végtelen tehervonatok mellé
„vajon eszembe jut-e majd milyen színűek
a te szemeid

szavaid nyílve szője
lelkemet ismét eltalálja”
egy őszi nap vagy egy nyári nap
vagy egy éjszakán
vagy sohasem

majdnem tiszta ma az ég
akkor vajon
majd eszembe jutok-e

MIKÖZBEN TE

Miközben te hiányoztál
lelkem fölött
eltelt még néhány perc

miközben te hiányoztál négy felhő
vonult el egy szobor fölött
s négy nyárfalevél hullt le
a város páncélszekrényébe

miközben te hiányoztál
egy ismeretlen irányban
én elmentem

A RÁMSZEGZETT SZEM

Az örök éjszakát
egy mulandó reggel követ
átmeneti esőzéseket végtelen esőzések
követnek
katedrálisok és szőlősök között
leveleket olvasva
rám szegzett titkos szemét
keresem az anyagnak

RÉGEBB

Fészket rakott bennem a halál
fiókái
agyamban tanulnak meg repülni

Horia Bădescu

(1943—)

NAGY SÁNDOR

Ha a lélek menni akar
a messzeségbe,
engedd repülni!
Érezni fogod, ahogyan a tenger
fekete csontjaira
lezuhan a szél;
érezni fogod, miként
a Napot vendégül látva
a nyugati passzát árnyékkodat viszi.
Ha a lélek menni kíván
a messzeségbe,
ne várj,
lépteid már
visszhangzani fognak
a szűzai hálókamrákban.

SZERELEM

Add a kardom!
Végigfekszem élen,
mint szerelmes
éjszakáinkon.

TAVASZ

A vér ágán
madárfészkek.

HÁLAÉNEK

Dicséret néked, te halhatatlan,
te, aki húsból és vérből
megalkottál!
Ajkadon ott voltak szavaim,
mielőtt
méhed
kivirágzott volna.
Dicséret néked, te halhatatlan,
te, aki magadba fogadtál, mielőtt
megkérdezted volna, méltó vagyok-e rá!
Szívem testedben
hamarabb megszólalt,
mint csillagok harangja.
Dicséret néked, te halhatatlan,
anyám,
világ anyja,
veled kezdődik
a mindenség!

Vasile Igna

(1944—)

TAVASZI ESŐ

Esik és tavasz lesz,
ebből az ablakból (melynek csak fele
van az én házamon belül)
látom a járókelők csontjain lecsúsznak
a nagy füstvitorlás hajók,
a füstvitorlás hajók letört árbocaikkal,
a ki nem olvasott könyvek,
a meg nem látogatott múzeumok.

Kellene írjak egy költeményt ennek a
félretaposott lábbelis
gyermeknek az egyedüllétéről, s deres hajáról,
melyben egyre csak gyűl az eső sós vize,
egy költeményt az égre tárt karú emberről.
Egy költeményt a le nem vágott szélű könyvemről,
az út közepén heverő újságról,
a meggömbült hátú utcaseprőről.
Kellene írjak egy költeményt, olyant, mint egy
légtüres kanális,
melyben az eső rozsdáját mérlegelve
zavartalanul sétál az emlékezet és a halál,
hogyan együtt csilingeljenek majd, mint a
kereskedő ezüstjei.
Egy költeményt, akár egy szófalat,
egy szabad költeményt, mely az utcákat előzönlí,
s melytől megtisztul az aszfalt,
s a klorofill zöldje.
Egy költeményt ebben a tavaszi esőben,
mely levetkőzteti lelkeinket,

s az örökkévalóságot is megszüntetve
a toronyórának megmutatja csontjaink foszforát.

LAKÓNEGYED

A vak fehér sétatotja,
fehér szeme,
fehér haja.
Az utcasarkon áll, falnak támaszkodva,
kinyújtott lábait
a siető járókelők letapossák.
Vannak káromkodók, vannak, akik kacagják,
gyermekes, nők, gépkocsik.
„Nyilvános veszély” hallom —
(Íme, tudjuk, honnan ered a rossz!)

Két suhanc alumínium pénzérmével
sapkáját célozzák
és beletalálnak.

A vak fehér sétatotja
és mész könnyei
az aszfalton főnek.

A TE SZEMEID

A te szemeid
sötét ablakok háta mögött
mohók, türelmetlenek, világosak,
olyanok, mint az árnyékos fényben
megvillanó kard pengéje.

A te szemeid
a látóhatár nélküli pusztán,
álokoskodások bozótjai között
elámítják a vadságot.

A te szemeid
selymesen suhognak,
mint elvesztett ütközet után
egy szabadtábor sátorvászna.

MOTEL

Az autósztroda szélén egy motelszobában
öngyilkos ujjával kopogtat az ablakon az eső
a konyhaszag belopódzik
az ajtó résein.

Szeretnéd ha tűz melegítene
a fűtőtest hideg
az ablakon túl a madarak szárnyai
levágják az eső törzsét egy eltompult pengével.
Szeretnéd ha lenne egy le nem vágott szélű könyved
szeretnéd ha a motelszobákban véget ért
történetekről olvasnál
s az ablakon öngyilkos ujjával
kopogtató esőről.
Egy motelszobában az éjszaka szélén
hinni a művirágok gyöngédségében
s a sötétbe harapó hideg fogaiba
az egyedüllét átadja helyét a mulasztásnak
az álmatlanságtól gyalázott gyöngyszem
a bűnök között felejtett vendég.

Adrian Popescu

(1947—)

NE KIÁLTS

Ne kiálts, a katedrálisról
Lezuhan egy holdkóros a tengerbe.
Ne szólj, ne remegtesd meg
A könnyecseppet, melyben úgy állunk
Mint tóban egy csillagjegy
Összehasonlíthatatlan bármivel
Az a csalódott szőke gyermek
Aki a szekér kerekei mellett
Eszementen rohan
S kinek kalitka-markából
Kicsúsznak azok a sárga szikrák
Mikor a lovak patkói összekoccannak
Az országút köveivel.

(1947—)

Mikor pihen a század
A bódékban recepteket
Árulnak verselőknék
Elektromos kisüléseket forgatnak fejükben
az öregek
majd a gondolattal megbékélve elalusznak
A gyerekek várják hogy kivirágozzék
A műfű az ég alatt
S a költők egyházközségi tagokkal teniszeznek

Gabriela Negreanu

(1947—1995)

NÉLKÜLED

annyi hallgatás után
elmondjam-e neked
megkezdjem-e az utazást
egy másodperc küszöbén
ebben a közös időben
óvatosan szétválasztom a részleteket
hogyan ne szakítsam szét
hogyan ne öljem meg
a pillanatot az éveket
megkezdem az oszthatatlan
visszaszámolását
meghatározom
a Lényt
mely
szétválaszthatatlan

sorban állnak az órák
sorban az évek

beszélni tudnék most
neked
de kezdtem félni
attól a fénytől
amelyben váratlanul
nélküled maradnék

ITT

hiába beszéltek nekem illúziókról
kivirágzott fákról
szégyent nem ismerő megméretett napokról
életről szerelemről végtelenről
ide berontott a szél
mit tudtok ti
arról a lélekről
melynek nincsen többé
kiútja

mondjátok meg nekem
megremegjen az ég?...
megszülessen a szerencsétlenség?

pogány mostohaanya
az est
denevérek tapogatóznak
körbe,
sötétedik
karmokkal és árnyékokkal
teli a világ s én úgy érzem
megfulladok

MEGMENTHETED MAGAD

csak egy teljes kalandban
mentheted meg
magad

ne légy hiszékeny nem téved
a hóhér karja

nem hiszi hogy a fejsze éle
hirtelen megcsorbul

ne hidd hogy reszketni kezd
hogy megvakul vagy megsajnál
vagy szívrohamot kap
(ő szoros kapcsolatban van
a villámmal)

csak egy teljes kalandban
mentheted meg magad

vagy valaki hirtelen annyira
higgyen benned
hogy el tudja mozdítani
helyéből a vérpadot

A VILÁG VÉGÉN LETÉRDELVE

tépjétek le vállamról a húscsíkot
lándzsát veszek kezembe ennek a szétszaggatott
égnek
nagyobb tükörre van szükségem mint a saját
egyedüllétem
erős hangon zúg a felnagyított Kozmosz
ó, ti névtelem istenek
ó, ti kő és hélium istenek
oldjátok, oldjátok fel
ártatlansággal és bűnnel
teli tekintetemet

Virgil Mihaiu
(1951—)

ELVÁLÁS

lehet hogy csak a tárgyak maradnak
keménykötésű könyvekbe
csukódik a világ

de ki szereli fel majd
a szemüvegek drótjait
a magasfeszültségű oszlopokra?
akváriumban úsznak
a gondolatok
senki sem marad a szavak hatáskörében

halálhangja van
a tüskére fölhúzott ködnek
mintha igen hamar befejeződtek volna
a dolgok
eddig a pincében tárolt almákban
is reménykedtünk

még a párhuzamos síneket sem lehet rábírni
hogy elfelejtsék egymást

milyen járhatatlanok maradnak a te útjaid

ESTE A CSALÁDBAN

Csak egy közösség képviselheti
a tévé körül
a frissen lezárult nap

megkoszorúzását
a vásárlást a munkát
az asztalt a cigarettát a beszélgetést a nyári
szabadságról
a mostohagyereket akit fölnevel a család
a jövőt
a kókuszdiót
a képes levelezőlapot nyugtalan középületekkel
a mindennapi szürrealizmust

AZ INKVIZITOROK

kezüket mosták
a nyaktiló használata után

tiszta ujjakkal
az új iratgyűjtő
lapjait lapozták

kerek a Föld
a bolygórendszer
közepén a Nap
új hibát keresni ez a feladat

meglátjuk
meglátjuk mi
mondták magukban

a szigorú hivatalnokoknak
új távlatok nyíltak

MAMA

délutánig
el lehet felejteni
az új lepedők susogását

az élet ízét
melyet fölszívtak a dolgok

a késeket a villákat a terítéket
az edényeket
melyeknek olyan a csillogásuk
mint az érzelmeknek

el lehet felejteni
hogyan a padlót fölmosta
fölmosta valaki

életed elég hosszú
hogyan elfelejtsd
születésed

el lehet felejteni a nyelv hangjait
de megmaradnak
az m és az a
visszhangjának sebei nyomai

Ion Cristofor

(1952—)

AKI CSILLAGOKBÓL JÓSOL

Mint arany mint áttetsző üveg
Égett a sötétben a hajad
Azok akik az ezüsbányákban eltévedtek
Csillaghullást hallgattak.

Dróthálónak szárnyak ütköztek
A kézre ahová sólymok szálltak le
Egy tűzkönyvet olvastál a ködben
Olyan országokról melyek ismeretlenek.

Se a villám amelyben laktál
Se ostoba károgása hollónak
Kézét halálba nyújtva énekel
Aki csillagokból jósol világtalan.

REMEMBER

A rozsdás verebek évszakában
aranszínű bor volt a Nap
a város pedig egy lángnyelv
melyben szeretőt kerestél magadnak
vagy könyvet olvastál s közben bámultad
az ezüstös kísérteteket rejtő fellegeket,
bőrömben dob visszhangzott
miközben a vers nyaktilója alá hullt fejem
szétoszlatta a seregélyértekezletet

Ó, HA A LEPKE

ó, ha a halálfejes lepke
arcomra rászállna most
haldokló fémes gyümölcsök fénye alá
s a közömbösen hulló hó alá szavaimra
nagyon tisztán hallanátok az üres utcákon
Phalarisz bikájának hangját
a falnak ütköző hattyút a ködben
s a költő tűz-királyszékén ücsörgő magányosságát
mely ezt suttogja a tűzkoszorús csábító
ábrándoknak

„Ó, ha a halálfejes lepke
arcomra rászállna most
haldokló fémes gyümölcsök fénye alá
s a közömbösen hulló hó alá szavaimra...”

Lucian Vasiliu

(1954—)

1954. JANUÁR 8.

Mínusz 24 fokos hidegben születtem a leghidegebb
a legszebb télen 1944 után.

Európa sebeiben üvöltöttek a farkasok.

Kopasz voltam
mint egy hólepte
tanya Szibériában.

Születésemkor
termésben bőséges évet jósoltam.
Lelkem szegény volt —
eszembe jut az a falióra
amelyben éltem
s melyben pontos időre gondoltam.

Anyám az egyedüli nő volt a világon.
Fogalmam sem volt metafizikáról
fogalmam sem volt a radioaktív hamuról
fogalmam sem volt
kötélről alkoholról mágiáról nőkről öngyilkosságról.
Mínusz 24 fokon, a leghidegebb
a legszebb télen 1944 után.

Ion Mureșan

(1955—)

KÖLTEMÉNY A VERSRŐL

Egész életemben rongyokat gyűjtöttem madárijesztőnek
emlékszem azokra a napokra mikor ágyam alatt

készítettem

hol gyakran a régi cipőkre hajtva fejem aludtam el
most amikor kész van éjjelenként leoltom a villanyt
s nézek rá gyanakvón hogy ott áll
elordítom magam a félelemtől.

FIATALKORI ÖNARCKÉP

Apám neked maradnod kell a hasznos dolgokkal
én a patak partjára megyek a bolondokkal

martilaput szedni

nekem a renden túl is meg kell őriznem
a vörös homokba burkolt emlékezetet

Apám neked maradnod kell a hasznos dolgokkal
én erős bort iszom majd a ház padlásán
én kiadom magamból azt az elképesztő hangot

mely akkor születik meg

mikor a név a megnevezett dolgok fölé zuhan

Apám neked maradnod kell a hasznos dolgokkal
hol élém tűnnek a lámpások árnyékai
én szépen táncolok majd az álmokban.

HA A PIROS MADÁR

Ha a piros madár szavakat hintáztat a Falnál
s az óriás bükkök feldúlják a levegőt
tudd kedvesem: a darázsraj a csillagzathoz közeledett
mert égő lámpákkal rokonaid jönnek a kertbe.

Ha a piros madár szavakat hintáztat a Falnál
a kocsmá tetején fehéres alga-zászló-válladat
egy teknősbéka jászlához hasonlítanám
s a tanyától az úton jelt adnék a farkasoknak
felfele jövet.

Ha a piros madár szavakat hintáztat a Falnál
s a szobában szekereket olajbogyók gerendákhoz
kötve csüggnék
hallani fogod a bíbor hajót dohogva hogyan közvetíti
a jégtörők kiáltásait a tavak felé az óceáni gőzben.

AZ ABLAKBÓL

Ha valaha a városba megérkezünk
láttni fogod te is a nyíló ablaktáblákat
s a nőket akik a vacsoráról megmaradt
angyalszárnyakat dobják ki az útra.

Marta Petreu

(1955—)

HOZZÁTOK AZ IGÉKET

Göggel besétálunk a könyvbe
és mondjuk:
Egy szerelmes éjszakánál
sokkal szebb
egy szerelmes költemény
A rémületnél borzalmasabb
egy rémület-költemény
A halálnál valóságosabb
egy halálról szóló költemény
Mi besétálunk a könyvbe
és mondjuk:
az igéket
hozzátok az igéket
hozzátok
a titok-vacsorára

AHOL KIHAJT AZ EPER

Ez a világ túl zöld és magas;
a piros szó ágán
csüng a költemény húsa.

Kedvesem — mondtad —
a bértollnok fölfalja a barátot
s az éden szélén,
ahol kihajt az eper,
összegyűjti a szótagokat.

A FEJEM

Csupán a viperákban pusztul el az évszakok
utáni vágy,
csupán a húsban fürdik meg a hús emlékezete.
Hány betűből áll a kétségbeesés,
uram,
hány betűből a gyöngédség?

Édes kígyóbőr a fejem.

A fejem.

ÉNEK

Éva, csak a vizes,
Kender ízű ajkad
Hal meg olyan lassan.

NAGYHÉT

Ha egy virággal megérintesz,
Harangokkal telítődöm.

Mircea Cărtărescu
(1956—)

**MIKOR SZÜKSÉG VAN
SZERETETRE**

mikor szeretetre van szükséged, nem viszonznak
szeretetet.
mikor szeretned kellene, nem vagy szeretve.
mikor egyedül vagy, nem tudsz megszabadulni
az egyedüllétől.
mikor boldogtalan vagy, nincs értelme, hogy kimondd
magadból.

mikor átölelnél valakit, nincs akit.
mikor telefonon beszélgetnél, mindenki elment
hazulról.
mikor padlón vagy, ki érdeklődik rólad?
kit érdekel? ki fog törődni veled valaha?

te légy mellettem, gondolj rám.
légy gyöngéd velem, ne kínozz, ne tégy féltékennyé.
ne hagyj el, mert nem élnék túl még egy szakítást.
maradj mellettem, tartsál velem.

értsél meg, szeress, nincs szükségem partikra,
sem párbeszédre,
légy az én örök szerelmem.
térjünk el a játékszabályoktól, ne csak azt tudjuk,
hogyan a szex egy dzsungel.
nőjünk egymáshoz, hogy megtalálhassuk
egyensúlyunkat.

de nem remélek semmit. nem viszonozzák
a szeretetet,
amikor szeretetre van szükséged.
mikor szeretned kellene, nem vagy szeretve.
mikor padlón vagy, egy nő sem ismer meg téged.

Florin Iaru

(1954—)

A FEKETE ZSEBKENDŐ

Bezárkóztunk egy szobába,
koponyáinkat egymáséival kicseréltük,
s bekötöttük
szemeinket
egy fekete zsebkendővel.

Gyerünk, gyerünk,
vér medrébe az útnak,
a kiterített ruhákkal teli negyedbe,
a háztetőkre,
virágokért a temetőbe,
a nő szívébe,
a kulcs lyukába,
az emlék anyjába,
a szótagokba,
a vonatba,
a vonatra,
a vonat alá,
azon az iszonyatos órán,
mikor az idő füstölni kezdett a serpenyőben,
mikor egy világtalan elveszett a föld alatt,
mikor a koponyák fogakkal széttépik
a fekete zsebkendőt.

— Azt álmodtam — mondta a szőke koponya —,
hogy fölszálltam a vonatra és elhagytam a várost.
Nem volt ruhám, nem volt szívem,
nem volt jegyem, sem pénzem,
mikor magához rántott a halál a kalauzzal.

Mircea Dinescu

(1950—)

A KÉTELKEDŐ VÓLEGÉNY

Lyuk tátong a padlóban:
se nem kapitalista, se nem kommunista,
egy pártmentes lyuk.
Annyira áttetsző,
hogy tagja lehetne az Akadémiának.
Annyira erényes,
hogy feleségül venném.
Ha nem gyötörne az a gondolat,
hogyan a végén
megcsal egy egerrel.

A JELENKORI KECSKE

A kecske lelegeli a rózsákat a város
köz kertjeiben
szétrágcsálja a villamoskocsikat akár a nyers
sárgarépat
reggel nem kel útra az irodába
nem lapozgatja az esti hírlapot
lehántja a távirópóznákat akár az eperfákat
szemtelenül számba sem veszi a jelzőlámpákat
nem sóvárog túrakocsi után és esküszöm
bár van némi fogalma az erdőről
e pillanatig nem szabadalmaztatta a műfüvet.
A központban kicserélték a szobrot
körhinta-füstben lebeg a város
csupán ez a makacs kecske adja a tejet
s egy percig sem kérdezi hogy hogyan.

A PATKÁNYIRTÁS

Jön egy alak
hatalmas bödőnnel a hátán:
„Kik ezek a bútor mögött bujkáló
apró nyomorultak?”
Hát, az én szüleim azok,
akik túléltek az első világháborút,
a második világháborút,
de most nagyon kínos lesz nekik.

A MACSKA ÉS A HALÁL

Csupán a macska érti a kályha süvítő hangját,
kisomfordál, s megsúgja a történetet a prűszkölő
kályhacsőnek,
majd megfejt a kis egérke hieroglifáit,
s nagyot ásítózva
lenyeli a házat, a haranglábat, a városnegyedét.
Kinyitja szemét, és újra felderít minket.
Csak a pap késik még egy kicsit sárga szembogarában:
visszaballag, hogy leellenőrizze, nem zárt-e be véletlenül
vaegy öregasszonyt az istenházba.

FALAK

Ostoba ábránd:
Falakkal körülvenni magad
És egyszerre csak azt érezd,
Hogy szabad vagy.

TARTALOM

A VIRÁG ÁLMA

Ráduly János fordításai

Mihai Eminescu

VÁGY 7

MIKET SUTTOGSZ OLY TITOKBAN 8

Ó, HÁT MARADJ... 9

GYÖNGYHÁZFÉNYŰ TOLLAZATBAN 10

MÉREG ÉS BÚBÁJ 10

A TÓ 11

TENGERPARTI ABLAKÁBAN 11

SZÁZ ÁRBOC KÖZÜL 12

ERDŐ KÖZÖTTI ÖSVÉNYEN 13

MIKOR JÖSSZ MÁR 14

ERDŐ, MÉRT RINGATÓZOL... 15

NEM FONTOS, HOGY MIT BESZÉLTEK 16

A KÖLTŐ 16

ÁLMOSS MÁR A MADÁRSEREG 17

AMIÓTA... 17

NAPNYUGTAKOR A KIRÁLYLÁNY 18

KÁMADÉVA 18

A CSÚCSOKON 19

ABLAKOMRA HA ÁG HAJOL... 20

VÁGYOM RÁD 20

A VIRÁG ÁLMA 21

VIRÁGÁLOM 21

Tudor Arghezi

CINEGE 22

Veronica Porumbacu

PÁRBESZÉD	23
LÁZ	23
VÉGSŐ HANGZAT	24
CIVILIZÁCIÓK	24
HÁBORÚ	24
PILLANAT	24
KÉSŐBB	25
ÚJ TEMPLOM LÉPCSŐIN	25
IDŐTARTAM	25
ANNYIRA	26
TÁVOL	26
ROHANÁS	26
A HÓ IS	26
EMLÉKEK	27
ÚSZOM	27
GYÖTRŐDÉS	28
AZ ÖREG	28
BÁRMELY	28
ÉVA	29
MÉCSVIRÁG	29

Nichita Stănescu

NEMSZAVAK	30
AZ ÍRÁS	30
KÖLTEMÉNY	31
PÁFRÁNYOK	31
ELŐÉRZET	32
FIATALOK	32
KORA REGGEL	33
ÉNEK	33
ÉNEK	34
ÉNEK	34
SZOMORÚ ÉNEK A SZERELEMRŐL	35

ŐSZI ÉLMÉNY	35
AZ ŐSZ EVANGÉLIUMAI	36
ÖNARCKÉP	36
DIADALMENET	37
BEFEJEZÉS-FÉLE	37
KULCSOK	38
A KÚTÁSÓNAK	38
A TEJÚT	38
KÖNYÖRGÉS	39
A FELSŐ EMELETEN	39
KÁIN ÉS ÁBEL	40
ESTI MEDITÁCIÓ	41
CSOMÓ 26	41
ANYÁMAT NÉZVE	42
BICEGTEK A HEGYEK	42
HIEROGLIFA	42

Marin Sorescu

NÉVSOR	44
AZ IDEGEN	44
A HEGY	45
***	45
A NAP ÚJ MENETRENDJE	46
MICSODA MELLÉFOGÁS!	46
***	46
PASZTELL-FÉLE	47
VOKALIZÁLÁS	47
MINDIG ÉJSZAKA	47
A KÖNNY	48
ÉK ALAKBAN	48

Gheorghe Tomozei

A BOLDOGSÁG MADARA	49
KÖLTÉSZET	49

AZ ÖREGSÉG JELE 49

INKA 50

A KESZTYŰ 50

MÉRET 50

KÖVETKEZMÉNY 50

HIDEG 50

VÉLEMÉNY 51

ÁLLAPOT 51

MONDÁSOK 51

MOZDULAT 51

Ana Blandiana

DOMBOK 52

ÉNEK 52

KI NEVEZTE EL 53

ÉDES ZŰRZAVAR 54

FÖNN A HEGYEN 55

MIÉRT? 55

ÚGY VOLNA JÓ 56

A FÖLD BÖLCSESSÉGE 56

AZ APA 57

EZ A LEBEGÉS 57

FALUMBAN, AHOVÁ VISSZATÉREK 58

MALOM MELLET TÓVÍZ 58

MIÉRT 59

TÉLEN A CSILLAGOK 59

MIKOR PIHEN A SZÁZAD

Beke Sándor fordításai

Virgil Carianopol

FÖLJEGYZÉS 63

NÉZZ 64
ANYÁM 64
EMLÉKSZEL-E, AZ ERDŐ UTÁNUNK KIABÁLT? 65

Eugen Jebeleanu
LECKE 66
BIZONYTALANSÁG 66

Maria Banuş
AZ EGYETLEN CSODA 67
TALÁLKOZÁS, AZUTÁN 67

Nina Cassian
HELYÁTADÁS ÖREGEKNEK ÉS BETEGEKNEK 68
REPETITIO 68

Aurel Rău
EGY NYÁRBÓL 69
MEGOLDÁS 69
IKONOSZTÁZ 70

Nichita Stănescu
A VERS 71
AZ IMA 71
JEL 72
ÖNARCKÉP 72

Dumitru Radu Popescu
FÜST 73
A PELIKÁNOK 73

Ion Iovan

A NAGY MOZDONYOK TARTOMÁNYA 74

Nicolae Stoie

ITT 75

Nicolae Prelipceanu

MARAD A CSEND 76

MOST 76

NOVEMBERI CSÓNAK 77

A PITEȘTI-I ÁLLOMÁSON 77

MIKÖZBEN TE 78

A RÁMSZEGZETT SZEM 78

RÉGEBB 78

Horia Bădescu

NAGY SÁNDOR 79

SZERELEM 79

TAVASZ 79

HÁLAÉNEK 80

Vasile Igna

TAVASZI ESŐ 81

LAKÓNEGYED 82

A TE SZEMEID 82

MOTEL 83

Adrian Popescu

NE KIÁLTS 84

Dan Verona

MIKOR PIHEN A SZÁZAD 85

Gabriela Negreanu

NÉLKÜLED 86

ITT 87

MEGMENTHETED MAGAD 87

A VILÁG VÉGÉN LETÉRDELVE 88

Virgil Mihaiu

ELVÁLÁS 89

ESTE A CSALÁDBAN 89

AZ INKVIZITOROK 90

MAMA 91

Ion Cristofor

AKI CSILLAGOKBÓL JÓSZOL 92

REMEMBER 92

Ó, HA A LEPKE 93

Lucian Vasiliu

1954. JANUÁR 8. 94

Ion Mureşan

KÖLTEMÉNY A VERSRŐL 95

FIATALKORI ÖNARCKÉP 95

HA A PIROS MADÁR 96

AZ ABLAKBÓL 96

Marta Petreu

HOZZÁTOK AZ IGÉKET 97

AHOL KIHAJT AZ EPER 97

A FEJEM 98

ÉNEK 98

NAGYHÉT 98

Mircea Cărtărescu

MIKOR SZÜKSÉGED VAN SZERETETRE 99

Florin Iaru

A FEKETE ZSEBKENDŐ 101

Mircea Dinescu

A KÉTELKEDŐ VŐLEGÉNY 102

A JELENKORI KECSKE 102

A PATKÁNYIRTÁS 103

A MACSKA ÉS A HALÁL 103

FALAK 103

ERDÉLYI GONDOLAT KÖNYVKIADÓ

A könyv szerkesztője: Beke Sándor

A borítón Páll Magdus illusztrációja

Nyomdai előkészítés: Erdélyi Gondolat Könyvkiadó

A szerkesztőség postacíme:

535600 Székelyudvarhely, Tamási Áron u. 87

Telefon/fax: 00–40–266–212703

E-mail: egondolat@yahoo.com; egk@freemail.hu

ISBN 978-606-534-094-7

www.erdelyigondolat.ro

Készült az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó Nyomdájában,
Székelyudvarhelyen

A VIRÁG ÁLMA

Ráduly János fordításai

**Mihai Eminescu • Tudor Arghezi
Veronica Porumbacu • Nichita Stănescu
Marin Sorescu • Gheorghe Tomozei
Ana Blandiana**

MIKOR PIHEN A SZÁZAD

Beke Sándor fordításai

**Virgil Carianopol • Eugen Jebeleanu
Maria Banuş • Nina Cassian
Aurel Rău • Nichita Stănescu
Dumitru Radu Popescu • Ion Iovan
Nicolae Stoie • Nicolae Prelipceanu
Horia Bădescu • Vasile Igna
Adrian Popescu • Dan Verona
Gabriela Negreanu • Virgil Mihaiu
Ion Cristofor • Lucian Vasiliu
Ion Mureşan • Marta Petreu
Mircea Cărtărescu • Florin Iaru
Mircea Dinescu**

**AZ ŐSZ EVANGÉLIUMA
EVANGHELIA TOAMNEI**

ISBN 978-606-534-094-7